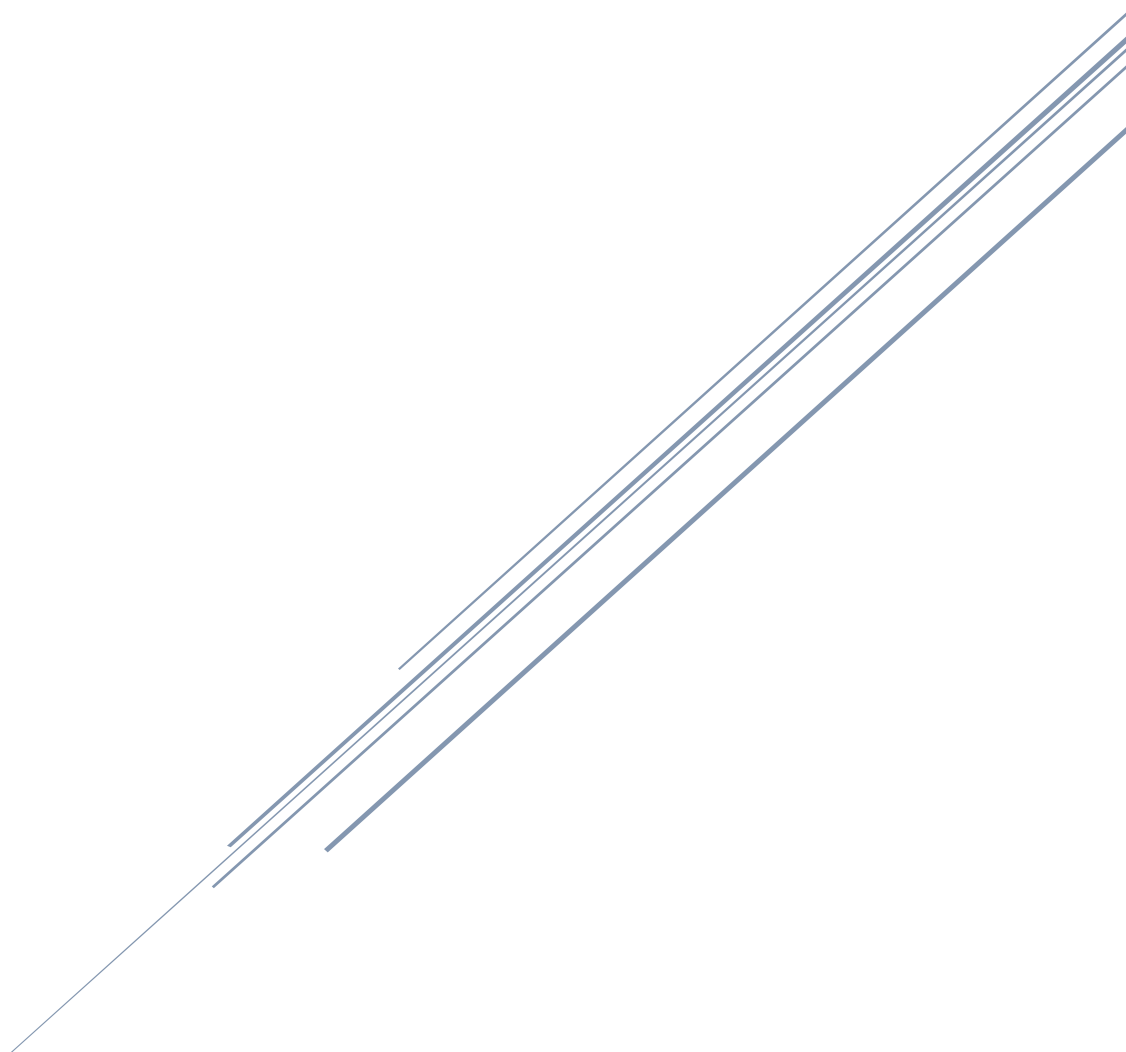

KORISNIČKO UPUTSTVO O POPUNJAVANJU IOR-a

Dostavljanje informacija o riziku

Odjeljenje za analizu i upravljanje rizicima

Sadržaj

UVOD	2
1. RISK INFORMATION DATA BASE (RIDB)	3
1.1. Šta je to RIDB aplikacija	3
1.2. Korisničke grupe 1 i 2	3
1.3. Prijavljivanje u aplikaciju RIDB	3
2. INFORMACIJA O RIZIKU (IOR)	6
2.1. Šta je IOR	6
2.2. Unos novih IOR-a	6
2.2.1. Kartica OSNOVNE INFORMACIJE	6
2.2.2. Kartica INDIKATORI RIZIKA	8
2.2.3. Kartica OPIS RIZIKA	10
2.2.4. Kartica OSTALI DETALJI	11
2.3. Pregled IOR-a	12
2.4. Ispravka IOR-a	12
2.5. Brisanje IOR-a	13
2.5.1. Brisanje IOR-a od strane zaposlenog u organizacionoj jedinici	13
2.5.2. Brisanje IOR-a od strane šefa organizacione jedinice	14
2.6. Slanje IOR-a Odjeljenju za analizu i upravljanje rizicima	16
2.7. IOR nakon slanja Odjeljenju za analizu i upravljanje rizicima	17
2.7.1. Vraćanje IOR-a na doradu (dopunu)	17
2.7.2. IOR predložen za odobravanje (prihvatanje) i odobren IOR	19
2.7.3. IOR predložen za odbacivanje i odbačen IOR	20
2.8. Završetak postupka slanja IOR-a	20
3. STATUSI IOR-A (POVRATNE INFORMACIJE)	21
4. PRIMJERI NAJČEŠĆIH POKAZATELJA RIZIKA	22

UVOD

Zbog rasta međunarodne trgovine i povećanja broja putnika onemogućeno je vršenje potpunih kontrola svih pošiljki i putnika, zbog čega se moderne carinske administracije oslanjaju na razvoj i primjenu okvira za upravljanje rizicima zasnovanog na informacijama.

Analiza i upravljanje rizicima je kompletan set radnji koje imaju dva glavna cilja:

- identifikaciju visokorizičnih pošiljki u svrhu povećanja njihove kontrole i
- identifikaciju niskorizičnih pošiljki u svrhu smanjenja njihove kontrole i olakšavanja trgovine.

Analiza i upravljanje rizicima generalno kao posljedicu treba imati smanjenje procenta kontrola pošiljki čime bi se povećalo raspoloživo vrijeme za kontrolu visokorizičnih pošiljki i istovremeno ubrzao vanjskotrgovinski promet niskorizičnih pošiljki uz minimalnu intervenciju.

Svi zaposleni Upravi za indirektno / neizravno oporezivanje (UINO) imaju svoju ulogu u procesu upravljanja rizikom, a posebno je značajna uloga rukovodilaca organizacionih jedinica koji stvaraju kulturu upravljanja rizicima u UINO.

Proces upravljanja rizikom započinje prikupljanjem informacija o riziku, te je jasno da konačan ishod direktno zavisi od kvaliteta dostavljenih informacija. Operativno iskustvo i znanje zaposlenih u svim organizacionim jedinicama je najvažniji resurs u ovom procesu. Obaveza svih zaposlenih je aktivno učešće u slanju i razmjeni informacija o identifikovanim rizicima.

S tim u vezi, a kako bi približili moderan pristup u upravljanju rizicima, u ovom uputstvu će se ukratko objasniti šta je to aplikacija Risk Information Data Base (RIDB), te detaljno opisati kako dostaviti informaciju o riziku putem aplikacije RIDB.

1. RISK INFORMATION DATA BASE (RIDB)

1.1. Šta je to RIDB aplikacija

RIDB je *web* aplikacija namijenjena za razmjenu informacija o uočenom riziku. Putem aplikacije RIDB omogućeno je da svaki službenik UINO jednostavno i brzo može dostaviti raspoloživu informaciju o riziku putem obrasca IOR, koji zamjenjuje dosadašnju upotrebu SAR obrasca.

Svaki službenik ili uposlenik UINO koji u svom radu dođe do informacija značajnih za kreiranje, ažuriranje ili brisanje kriterija selektiviteta u carinskim informacionim podsistemima, iste je dužan dostaviti putem aplikacije RIDB.

Nakon dostavljanja informacije o riziku u Odjeljenju za analizu i upravljanje rizicima se vrši analiza relevantnosti dostavljene informacije o riziku tj. vrši se provjera da li se radi o novom riziku, da li je rizik prethodno identifikovan, da li je potrebno modifikovati prethodno utvrđen rizik i sl.

Nakon prihvatanja informacije o riziku od strane službenika Odjeljenja za analizu i upravljanje rizicima, vrši se analiza i procjena rizika, te se predlažu mjere za umanjene negativnih efekata rizika, koje mogu biti: unos kriterija selektiviteta u carinske informacione podsisteme, dostavljanje informacije nadležnoj organizacionoj jedinici na dalje postupanje, predlaganje za poresku ili naknadnu carinsku kontrolu itd.

1.2. Korisničke grupe 1 i 2

Pristup aplikaciji RIDB treba biti omogućen svim službenicima UINO. U samoj aplikaciji RIDB predviđeno je ukupno pet korisničkih grupa, ali za potrebe popunjavanja i dostavljanja IOR-a značajne su korisničke grupe 1 i 2.

Korisničkoj grupi 1 pripadaju službenici svih organizacionih jedinica. Istima je omogućen unos (kreiranje) IOR-a, ispravka i brisanje IOR-a, te pregled IOR-a koji su dostavljeni iz organizacione jedinice kojoj službenik pripada.

Korisničkoj grupi 2 pripadaju rukovodioci organizacionih jedinica. Istima je omogućen unos (kreiranje) IOR-a, ispravka i brisanje IOR-a, pregled IOR-a koji su dostavljeni u pripadajućoj organizacionoj jedinici, te slanje IOR-a Odjeljenju za analizu i upravljanje rizicima.

1.3. Prijavljivanje u aplikaciju RIDB

Za pristup aplikaciji RIDB potrebno je da je računar priključen na mrežu UINO i da je na računaru instaliran neki od internet *browsera* (Internet Explorer, Google Chrome, Mozilla Firefox i sl.)

Adresa za pristup aplikaciji RIDB je: <https://ridb.uino.gov.ba:4432>

Nakon unosa prethodno navedene adrese u internet *browseru* pojavljuje se forma za prijavljivanje u aplikaciju (slika 1).

Slika 1. Prijava u aplikaciju RIDB

Pored polja za unos korisničkog imena i lozinke, na ovoj formi može se vršiti i odabir jezika koji će se koristiti tokom rada u aplikaciji putem opcije **Promijenite jezik**.

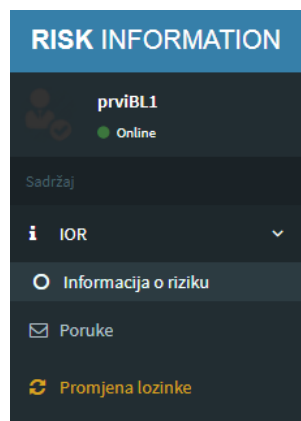
Nakon unosa korisničkog imena, lozinke i eventualne promjene jezika, potrebno je potvrditi prijavu korisnika na opciju **Prijavite se**.

Nakon prijave u aplikaciju RIDB, otvara se ekran (slika 2) na kojem je prikazan spisak IOR-a (sa statusima) koji su poslani iz organizacione jedinice kojoj pripada prijavljeni korisnik.

Broj obrasca	Lokacija	Datum nepravilnosti	Vrsta rizika	Područje rizika	Dodijeljeni službenik	Datum dobijanja statusa	Status IOR-a
21100065	94005	02.06.2021	Finansijski	Pogrešno svrstavanje		9.8.2021 11:10:36	Poništen
21100086	94005	14.06.2021	Finansijski	Pogrešno svrstavanje	1706 (Analitičar) ...	28.7.2021 14:38:22	Odobren
21100066	94005	01.06.2021	Finansijski	Prikazivanje niže vrijednosti		28.7.2021 14:35:19	Poništen
20000038	94005		Finansijski	Krjumčarenje robe	trecl1 (Analitičar) ...	23.7.2021 13:29:10	Završen
21100067	94005	01.06.2021	Finansijski	Pogrešno svrstavanje	trecl1 (Analitičar) ...	7.7.2021 13:28:34	Završen
21100064	94005		Finansijski	Krjumčarenje robe	trecl1 (Analitičar) ...	6.7.2021 12:45:46	Odobren
21100063	94005	01.07.2021	Finansijski	Krjumčarenje robe	trecl1 (Analitičar) ...	6.7.2021 10:20:25	Završen
21100020	94005		Finansijski	Krjumčarenje robe	trecl1 (Analitičar) ...	6.7.2021 10:04:07	Završen
21100062	94005		Finansijski	Akcija	trecl1 (Analitičar) ...	6.7.2021 9:28:44	Vraćen na doradu
21100052	94005	19.05.2021	Finansijski	Porijeklo	trecl3 (Analitičar) ...	6.7.2021 8:52:23	Završen

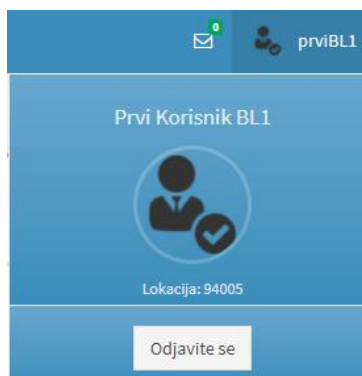
Slika 2. Prikaz ekrana nakon registracije u aplikaciju RIDB

Sa lijeve strane se nalazi meni u kojem je, osim IOR-a, postavljena opcija „**Poruke**“ (za pregled pristiglih, poslanih i arhiviranih poruka za prijavljenog korisnika), kao i mogućnost promjene lozinke:

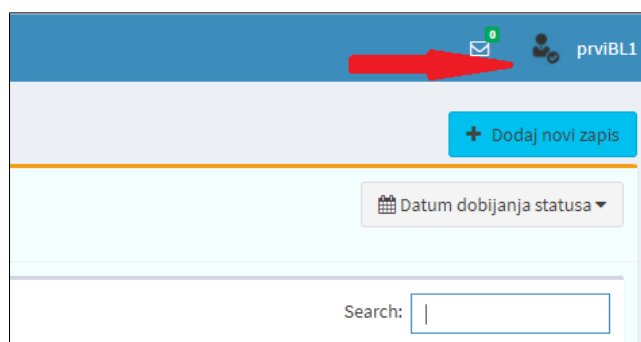
Slika 3. Meni aplikacije RIDB

Ukoliko se korisnik želi odjaviti iz RIDB-a potrebno je da gornjem desnom uglu pronađe svoje korisničko ime i klikne na njega. Otvoriće se novi prozor u kojem se potvrđuje izlazak iz aplikacije potvrdom na **Odjavite se** (slika 4).

Slika 4. Odjavljivanje iz aplikacije RIDB

Ispod korisničkog imena nalazi se polje **Search** koje se koristi za pretragu IOR-a (slika 5).

Slika 5. Polje **Search** koje se koristi za pretragu IOR-a

Kretanje kroz aplikaciju je detaljno opisano tehničkim uputstvom Sektora za informacione tehnologije koje se nalazi pored forme za prijavljivanje u aplikaciju RIDB i dostupno je svim korisnicima ove aplikacije.

2. INFORMACIJA O RIZIKU (IOR)

2.1. Šta je IOR

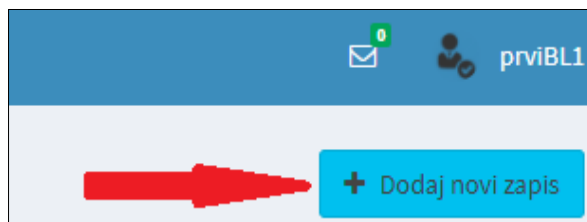
IOR je elektronska forma putem koje se dostavljaju podaci u vezi sa uočenim rizikom koji za posljedicu može imati negativan finansijski učinak ili ugrožavanje sigurnosti, zdravlja i života ljudi, kao i flore i faune.

Informacija o riziku se može odnositi na:

- potvrđen rizik tj. stvarno se desio i može se potvrditi činjenicama, odnosno za koji postoje podaci o nepravilnostima u internim evidencijama i slično; te
- nepotvrđen rizik, tj. kada se radi o sumnji i kada se ne raspolaže potrebnim činjenicama za potvrđivanje rizika.

2.2. Unos novih IOR-a

Unos nove informacije o riziku vrši se izborom opcije **+Dodaj novi zapis** koja se nalazi ispod korisničkog imena u gornjem desnom uglu (slika 6), nakon čega se otvara forma IOR-a.

Slika 6. Otvaranje forme IOR-a za popunjavanje

Forma IOR obrasca sastoji se od četiri kartice (taba): **Osnovne informacije**, **Indikatori rizika**, **Opis rizika** i **Ostali detalji**.

Polja koja su obavezna za unos označena su asteriskom (zvjezdicom) *.

Zaposlenim iz organizacionih jedinica koji imaju nedoumice u vezi ispunjavanja ove forme, preporučuje se da intuitivno popune obavezna polja u prve tri kartice, a da obavezno sve detalje navedu u četvrtoj kartici **Ostali detalji**.

2.2.1. Kartica OSNOVNE INFORMACIJE

U kartici INFORMACIJA O RIZIKU (slika 7) se unose podaci o riziku na sljedeći način:

- **Hitno dostavljanje:** čekirati opciju **DA** ukoliko se procijeni da je potrebno da se hitno reaguje na identifikovani rizik. U suprotnom se čekira opcija **NE**.
- **Vrsta IOR:** izabrati jednu od ponuđenih opcija iz padajuće liste, u zavisnosti od toga da li se radi o novom prijedlogu kriterija selektiviteta ili profila rizika, o ažuriranju tj. prijedlogu poboljšanja već postojećeg kriterija selektiviteta ili o prijedlogu za brisanje postojećeg kriterija tj. deaktivaciji postojećeg kriterija selektiviteta:
 - Novi IOR
 - Ažuriranje IOR-a
 - Brisanje postojećeg kriterija.
- **Broj IOR-a koji se ažurira ili briše:** tekstualno polje koje se pojavljuje ukoliko se u prethodnom polju **Vrsta IOR-a** izaberu opcije **Ažuriranje IOR-a** ili **Brisanje postojećeg kriterija**. U ovo polje se upisuju podaci o IOR-u koji se ažurira (dopunjava) ili briše (deaktivira),

npr. broj IOR-a koji se ažurira, broj IOR-a koji se briše, šifra kriterija selektiviteta koju treba ažurirati ili deaktivirati, opis kriterija selektiviteta koju treba ažurirati ili deaktivirati itd.

- **Datum nepravilnosti:** unosi se datum kad se nepravilnost desila ili kad je nepravilnost otkrivena.
- **Vrsta režima:** izabrati jednu od ponuđenih opcija iz padajuće liste, u zavisnosti od toga da li se radi o uvoznom, izvoznom ili provoznom postupku (u slučaju da se odabere opcija **Provoz**, kriterij selektiviteta će se odnositi samo na tranzitni carinski podsistem NCTS):
 - Uvoz
 - Izvoz
 - Provoz.

Ukoliko je isti kriterij potrebno unijeti za dvije ili tri vrste režima, za svaki režim je neophodno kreirati poseban IOR.

- **Vrsta rizika:** izabrati jednu od ponuđenih opcija iz padajuće liste, u zavisnosti od toga da li se radi o finansijskom ili sigurnosnom riziku, tj. da li se radi o nepravilnostima koji za posljedicu imaju negativan finansijski učinak ili ugrožavanje sigurnosti, zdravlja i života ljudi, kao i flore i faune:
 - Finansijski
 - Sigurnosni.
- **Područje rizika:** izabrati jednu od ponuđenih opcija iz padajuće liste, u zavisnosti od toga u kojem području rizika je nepravilnost uočena npr. krijumčarenje, prikazivanje niže vrijednosti robe, uvozna dozvola i sl.
- **Vrsta transporta:** izabrati jednu od ponuđenih opcija iz padajuće liste, u zavisnosti od vrste transporta gdje je nepravilnost otkrivena.
- **Pravni osnov:** tekstualno polje koje se koristi kada je potrebno navesti propis koji je prekršen, na primjer: *čl. 17 Zakona o carinskoj politici Bosne i Hercegovine, Odluka o utvrđivanju carinske tarife za 2021. godinu* i sl.
- **Potvrda rizika:** izabrati jednu od ponuđenih opcija iz padajuće liste, u zavisnosti od toga da li je rizik: *potvrđen* tj. stvarno se desio i može se potvrditi činjenicama ili *nepotvrđen* kada se radi o sumnji tj. kada ne raspolaže potrebnim činjenicama za potvrđivanje rizika:
 - Potvrđen
 - Nepotvrđen.

Npr. za *potvrđeni* rizik se smatra negativan rezultat provjere dokaza o porijeklu robe, otkrivenu neprijavljenu robu u uvoznoj pošiljci, prijavljenu tarifnu oznaku koja se razlikuje od tarifne oznake robe u mišljenju o svrstavanju robe i sl. *Nepotvrđeni* rizik je kada postoji samo sumnja, saznanje ili samo indicije bez rezultata kontrole ili provjere.

- **Razlog sumnje:** tekstualno polje koje se koristi za slučajeve kada je potrebno opisati sumnju kod rizika koji nije potvrđen.
- **Vrsta kriterija:** izabrati jednu od ponuđenih opcija iz padajuće liste, u zavisnosti od toga da li se radi o prijedlogu za npr. lokalni nivo (kriterij koji će se primjenjivati samo u određenoj carinskoj ispostavi ili graničnom prelazu) ili se radi o opštem nivou kriterija selektiviteta (kriterij koji će se primjenjivati u cijelom carinskom području BiH):
 - Lokalni nivo
 - Opšti nivo.

Kreiraj novi IOR

OSNOVNE INFORMACIJE

INDIKATOR RIZIKA

OPIS RIZIKA

OSTALI DETALJI

Hitno dostavljanje

☐ DA
☒ NE

Vrsta IOR-a

*** *

Broj IOR-a koji se ažurira ili briše

*

Datum nepravilnosti

Vrsta režima

Vrsta rizika

*** *

Područje rizika

*** *

Vrsta transporta

*** *

Pravni osnov

Potvrda rizika

*** *

Razlog sumnje

Vrsta kriterija

*** *

Potvrdi

Odustani

Slika 7. Prikaz forme IOR-a (kartica OSNOVNE INFORMACIJE)

2.2.2. Kartica INDIKATORI RIZIKA

U ovoj kartici omogućen je unos jednog ili više indikatora koji opisuju rizik, izborom opcije **Dodaj novi indikator** koje se nalazi u gornjem lijevom uglu. Za svaki novi indikator potrebno je ponovo kliknuti na opciju **Dodaj novi indikator**.

Za **kontejnerske pošiljke** je moguće odabrati (čekirati) **DA** ili **NE** u zavisnosti od toga da li se IOR odnosi na kontejnersku pošiljku ili ne.

U polju **Zemlja tranzita** može se iz padajuće liste izabrati jedna ili više šifara zemalja kroz koje pošiljka prolazi (tranzitira).

Informacija o riziku

Kreiraj novi IOR

OSNOVNE INFORMACIJE

INDIKATOR RIZIKA

OPIS RIZIKA

OSTALI DETALJI

Dodaj novi indikator

ID broj obveznika

Vrsta postupka

Podaci o pošiljaocu robe

Registarske oznake

Podaci o fizičkom licu

Opis deklarirane robe

Opis robe nakon kontrolnih aktivnosti

Tarifna oznaka deklarirane robe

Tarifna oznaka nakon kontrolnih aktivnosti

Zemlja tranzita

Kontejnerska pošiljka

☐ DA
☒ NE

Zemlja tranzita

Potvrdi

Odustani

Slika 8. Prikaz forme IOR-a (kartica INDIKATORI RIZIKA)

INDIKATOR RIZIKA

ID broj obveznika

Vrsta postupka

Podaci o pošiljaocu robe

Registarske oznake

Podaci o fizičkom licu

Tarifna oznaka deklarisanе robe

Tarifna oznaka nakon kontrolnih aktivnosti

Zemlja izvoza deklarisanе robe

Zemlja izvoza nakon kontrole

Zemlja porijekla deklarisanе robe

Zemlja porijekla nakon kontrole

Opis deklarisanе robe

Ostali indikatori

Odustani

Potvrdi

Slika 9. Prikaz forme za unos indikatora

Pritiskom na dugme **Dodaj novi indikator**

Dodaj novi indikator

otvara se forma za popunjavanje

(slika br. 9) u koju se unose podaci o riziku na sljedeći način:

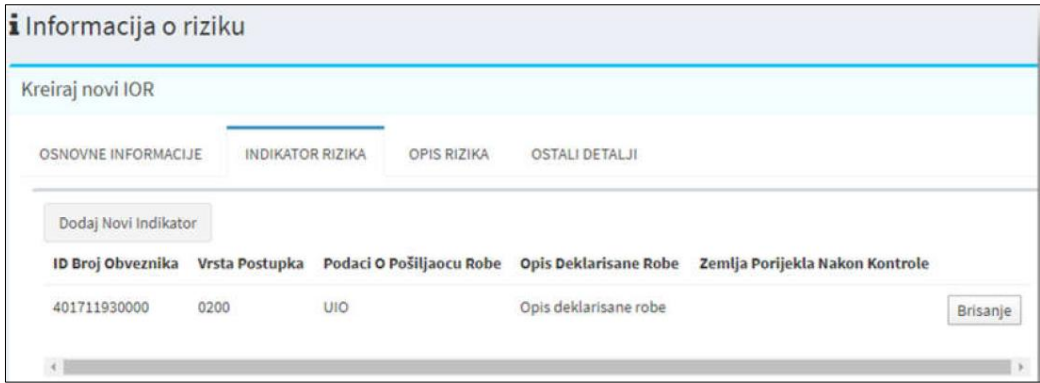
- **ID broj obveznika:** unosi se identifikacioni broj obveznika od 12 cifara. Pored polja ID broj obveznika nalazi se opcija sa sličicom lupe, koja omogućava provjeru podataka u bazi obveznika UINO, nakon unosa podatka u polje. Moguće je upisati ID broj koji nije unesen u bazu obveznika UINO.
- **Vrsta postupka:** izabrati jednu ili više ponuđenih opcija iz padajuće liste šifara carinskog postupka.
- **Podaci o pošiljaocu robe:** tekstualno polje u koje se unose podaci o nazivu i/ili adresi pošiljaoca robe.
- **Registarske oznake:** tekstualno polje u koje se unose podaci o registarskim oznakama vozila na koje se odnosi informacija o riziku.
- **Podaci o fizičkom licu:** tekstualno polje u koje se unose se podaci o fizičkom licu (ime i prezime) koje je involvirano u identifikovani rizik. Nije potrebno unositi ime i prezime odgovornog lica u pravnom licu.
- **Tarifna oznaka deklarisanе robe:** tekstualno polje u koje se unose se podaci o tarifnoj glavi, broju, podbroju ili tarifnoj oznaci prijavljene robe. Potrebno je unijeti što precizniji podatak,

odnosno ako je moguće koristiti tarifne oznake radi lakšeg utvrđivanja o kojoj se robi stvarno radi.

- **Tarifna oznaka nakon kontrolnih aktivnosti:** tekstualno polje u koje se unose podaci o tarifnoj glavi, broju, podbroju ili tarifnoj oznaci u slučajevima kada je utvrđeno pogrešno svrstavanje robe. Kao i u prethodnom polju, potrebno je unijeti što precizniji podatak, odnosno ako je moguće koristiti tarifne oznake radi lakšeg utvrđivanja o kojoj se robi stvarno radi.
- **Zemlja izvoza deklarisanе robe:** izabrati jednu ili više ponuđenih opcija iz padajuće liste šifara zemalja.
- **Zemlja izvoza nakon kontrole:** izabrati jednu ili više ponuđenih opcija iz padajuće liste šifara zemalja. Ovo polje se koristi u slučajevima kada je utvrđeno pogrešno prikazivanje zemlje izvoza robe.
- **Zemlja porijekla deklarisanе robe:** izabrati jednu ili više ponuđenih opcija iz padajuće liste šifara zemalja.
- **Zemlja porijekla nakon kontrole:** izabrati jednu ili više ponuđenih opcija iz padajuće liste šifara zemalja. Ovo polje se koristi u slučajevima kada je utvrđeno pogrešno prikazivanje porijekla robe.
- **Opis deklarisanе robe:** tekstualno polje u koje se unose podaci o robi. Ovo polje je posebno važno u situacijama kada je utvrđeno pogrešno svrstavanje robe.
- **Ostali indikatori:** tekstualno polje u koje se unose indikatori koji se ne nalazi u gore navedenim poljima, kao što su: dopunska procedura, carinska vrijednost robe, masa robe, valuta i sl.

Klikom na **Potvrdi** u donjem dijelu kartice vrši se pohranjivanje indikatora u listu.

Na kraju svakog unesenog reda nalazi se dugme **Brisanje** pomoću kojeg je moguće obrisati uneseni indikator (slika 10).

ID Broj Obveznika	Vrsta Postupka	Podaci O Pošiljaocu Robe	Opis Deklarisane Robe	Zemlja Porijekla Nakon Kontrole
401711930000	0200	UIO	Opis deklarisanе robe	

Slika 10. Prikaz unesenog indikatora u kartici **INDIKATOR RIZIKA**

2.2.3. Kartica OPIS RIZIKA

Prelaskom na treći list **OPIS RIZIKA** otvara se ekran kako je prikazan na sljedećoj slici.

Informacija o riziku

Kreiraj novi IOR

OSNOVNE INFORMACIJE INDIKATOR RIZIKA **OPIS RIZIKA** OSTALI DETALJI

Opis rizika *

Prijedlog mjera *

Prijedlog roka trajanja mjera

Potvrdi Odustani

Slika 11. Prikaz forme IOR-a (kartica OPIS RIZIKA)

U ovoj kartici unose se sljedeći podaci:

- **Opis rizika:** tekstualno polje u koje je potrebno što detaljnije opisati utvrđeni rizik jer se tako mogu pružiti dodatni bitni podaci o riziku u svrhu bolje procjene rizika i potrebnih mjera za ublažavanje negativnih efekata rizika. Primjer: *Prilikom detaljnog pregleda uvozne pošiljke tekstile robe iz Kine za uvoznika NN d.o.o., pronađena neprijavljena roba, patike u količini od 100 pari. Neprijavljena roba nalazila se u gornjem dijelu kontejnera i ista je privremeno oduzeta.*
- **Prijedlog mjera:** tekstualno polje u koje se unose prijedlozi mjera kojima bi se što efikasnije mogao umanjiti negativan uticaj rizika. Primjer: *sačiniti kriterij selektiviteta koji bi uvozne pošiljke za obveznika NN d.o.o. za robe iz tarifnog broja 6203 upućivao na 100% žutu traku selektiviteta.*
- **Prijedlog roka trajanja mjera:** tekstualno polje u koje se unosi prijedlog o vremenskom periodu trajanja kriterija selektiviteta, npr: *rok trajanja godinu dana.*

2.2.4. Kartica OSTALI DETALJI

U četvrtom listu OSTALI DETALJI (slika 12) nalazi se samo jedno polje **Napomena**. Ovo polje je tekstualno i služi za unos podataka o riziku za koje podnosilac IOR-a smatra da su bitni ali koji nisu uneseni u prethodnim karticama ili nisu predviđene opcije za unos takvih podataka.

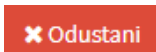
OSNOVNE INFORMACIJE INDIKATOR RIZIKA OPIS RIZIKA **OSTALI DETALJI**

Napomena

Potvrdi Odustani

Slika 12. Prikaz forme IOR-a (kartica OSTALI DETALJI)

Nakon popunjavanja svih kartica IOR-a na opisan način, potrebno je klikom na **Potvrdi** u donjem dijelu bilo koje kartice IOR-a sačuvati unesene podatke i na taj način kreirati (pohraniti) IOR.

Ukoliko se ne želi kreirati (pohraniti) IOR potrebno je kliknuti na **Odustani** .

Kreirani IOR je vidljiv na spisku IOR-a (slika 13) i ima status **Pohranjen**.

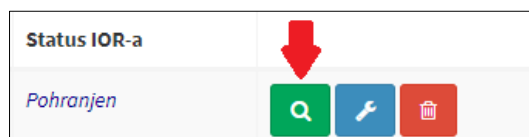
Informacija o riziku							
Spisak IOR-a							
Show 10 entries							
Broj obrasca	Lokacija	Datum nepravilnosti	Vrsta rizika	Područje rizika	Dodijeljeni službenik	Datum dobijanja statusa	Status IOR-a
21100099	94005		Finansijski	99 Ostalo		15.11.2021 12:01:11	Pohranjen
21100037	94005	18.10.2021	Finansijski	04 Porijeklo		15.11.2021 11:39:48	Poništen

Slika 13. Prikaz IOR-a sa statusom **Pohranjen** u spisku IOR-a

Pohranjeni IOR je moguće pregledati, izmjeniti (ispraviti), obrisati i poslati šefu organizacione jedinice.

2.3. Pregled IOR-a

Pregled prethodno kreiranog IOR-a je moguće uraditi odabirom akcije **Pregled**, odnosno klikom na ikonu lupe na listi IOR-a kako je prikazano na sljedećoj slici.

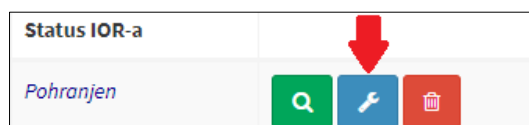
Slika 14. Pregled IOR-a

Klikom na ikonu lupe otvara se IOR i omogućen je pregled posljednje verzije pohranjenog IOR-a.

2.4. Ispravka IOR-a

U periodu dok šef organizacione jedinice iz koje se šalje IOR ne izvrši slanje IOR-a Odjeljenju za analizu i upravljanje rizicima, isti je moguće modifikovati. Nakon što je šef organizacione jedinice poslao IOR Odjeljenju za analizu i upravljanje rizicima, on mijenja status u **Poslan** i nije više moguće vršiti ispravke i modifikacije.

Ispravku već kreiranog IOR-a je moguće uraditi odabirom akcije **Izmjena**, odnosno klikom na ikonu „ključa“ kako je prikazano na sljedećoj slici.

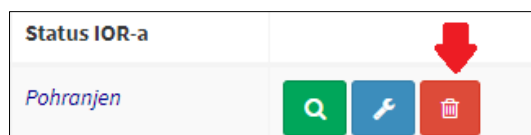
Slika 15. Ispravka i/ili modifikacija IOR-a

Nakon izvršene ispravke podataka u IOR-u, potrebno je ponovno kliknuti na dugme **Potvrdi** koje se nalazi u donjem dijelu IOR-a, kako bi se sačuvala izmjene u IOR-u. Klikom na opciju **Odustani** može se otkazati pohranjivanje unesenih izmjena.

2.5. Brisanje IOR-a

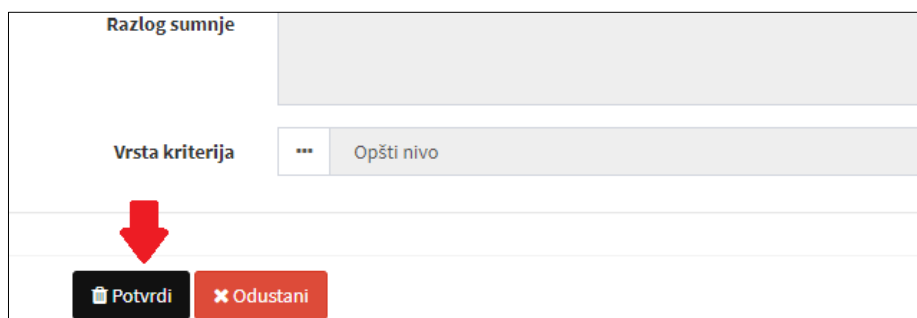
2.5.1. Brisanje IOR-a od strane zaposlenog u organizacionoj jedinici

Korisnik iz grupe 1 (zaposleni u organizacionim jedinicama) može obrisati IOR koji je unio u RIDB prije nego što šef organizacione jedinice pošalje IOR Odjeljenju za analizu i upravljanje rizicima. Brisanje IOR-a se vrši odabirom akcije **Brisanje** tj. klikom na dugme korpe kako je prikazano na sljedećoj slici.

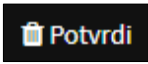

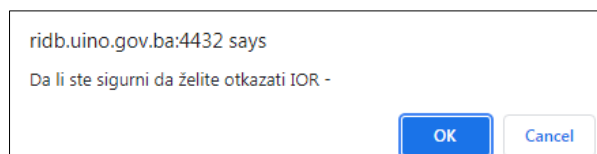
Slika 16. Brisanje IOR-a

Nakon klika na dugme „korpe“, IOR će se otvoriti i u njegovom donjem dijelu biće prikazane opcije **Potvrdi** ili **Odustani** (slika 17).

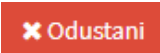

Slika 17. Potvrđivanje brisanje IOR-a

Nakon klika na opciju **Potvrdi** sistem šalje poruku sljedeće sadržine:

Slika 18. Poruka upozorenja prilikom brisanja IOR-a

Klikom na **OK** potvrđuje se odluka o brisanju IOR-a, dok se klikom na **Cancel** vraća na IOR i izborom opcije **Odustani** otkazuje brisanje IOR-a.

Obrisani IOR će biti precrtan crvenom linijom na spisku IOR-a i biće vidljiv zaposlenim u toj organizacionoj jedinici i šefu te organizacione jedinice:

Informacija o riziku							
Spisak IOR-a							
Show	10	entries					
Broj obrasca	Lokacija	Datum nepravilnosti	Vrsta rizika	Područje rizika	Dodijeljeni službenik	Datum dobijanja statusa	Status IOR-a
21100098	94005		Finansijski	99-Ostalo		15.11.2021 10:01:57	Pohranjen
21100096	94005	01.11.2021	Sigurnosni	13 Roba dvojne namjene	1706 (Analitičar) ...	12.11.2021 11:40:40	Odobren

Slika 19. Prikaz IOR-a sa statusom **Pohranjen** u spisku IOR-a

Pregled obrisano IOR-a je moguć klikom na lupicu . IOR će se otvoriti, a u njegovom zaglavlju će pisati crvenom bojom „**Informacija o riziku – Otkazan**“ (slika 20).

Informacija o riziku - Otkazan

Detalji o IOR-u broj -21100098

OSNOVNE INFORMACIJE
 INDIKATOR RIZIKA
 OPIS RIZIKA
 OSTALI DETALJI

Hitno dostavljanje
 ☐ DA
 ☒ NE

Vrsta IOR-a

Datum nepravilnosti

Slika 20. Zaglavlje otkazanog IOR-a

U donjem dijelu IOR-a (slika 21) nalazi se opcija **Povratak** . Klikom na nju se izlazi iz IOR-a.

Razlog sumnje

Vrsta kriterija

Slika 21. Izlazak iz IOR-a

Šef organizacione jedinice ne može poslati IOR koji je obrisao zaposleni, ali ga može pregledati.

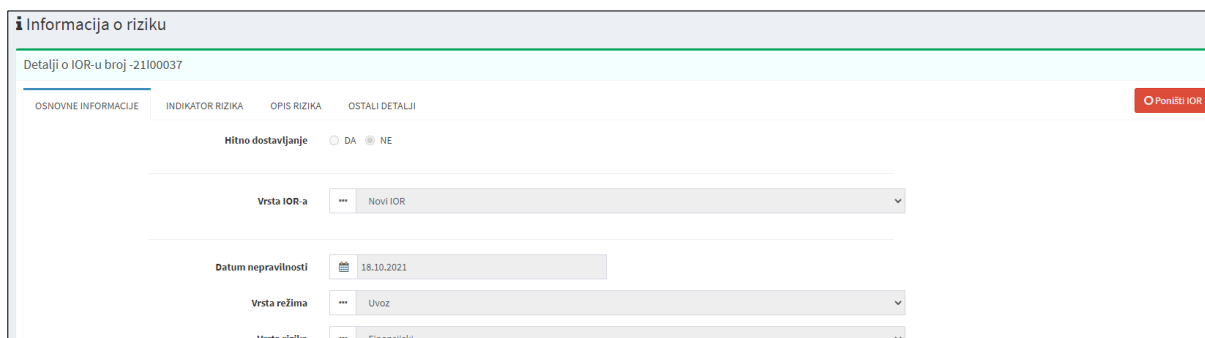
2.5.2. Brisanje IOR-a od strane šefa organizacione jedinice

Do trenutka dodjele analitičara IOR-u šef organizacione jedinice može obrisati IOR, u slučaju da smatra da isti nije relevantan. IOR koji treba obrisati mora imati status **Poslan**, a isti se otvara klikom na lupicu:

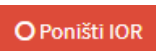
Informacija o riziku							
Spisak IOR-a							
Show	10	entries					
Broj obrasca	Lokacija	Datum nepravilnosti	Vrsta rizika	Područje rizika	Dodijeljeni službenik	Datum dobijanja statusa	Status IOR-a
21100037	94005	18.10.2021	Finansijski	04 Porijeklo		21.10.2021 12:01:35	Poslan
21100031	94005	27.09.2021	Finansijski	99-Ostalo		21.10.2021 11:44:53	Pohranjen

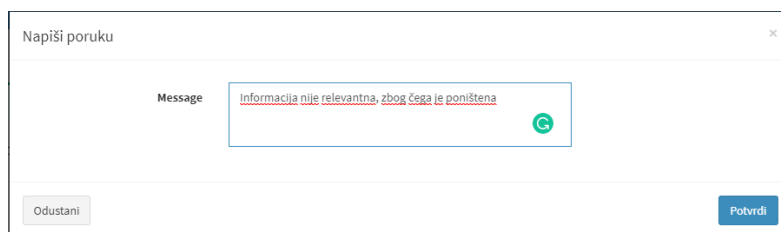
Slika 22. Prikaz IOR-a sa statusom **Poslan** u spisku IOR-a

Otvara se IOR koji u gornjem desnom uglu ima opciju **Poništi IOR** :

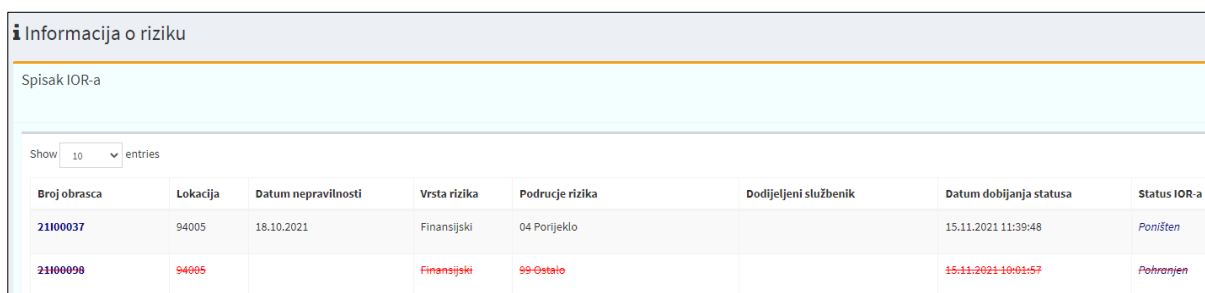
Slika 23. Poništavanje IOR-a

Klikom na opciju **Poništi IOR** otvara se prozor za unos poruke (slika 24) u kojoj šef organizacione jedinice upisuje razlog zašto je IOR odbijen (obrisan), a ova poruka stiže kroz RIDB zaposlenom koji je unio IOR:

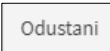
Slika 24. Primjer poruke zbog odbijanja IOR-a

Poruka se šalje klikom na **Potvrdi** u donjem desnom uglu. IOR mijenja status u **Poništen** i on je vidljiv na spisku IOR-a:

Broj obrasca	Lokacija	Datum nepravilnosti	Vrsta rizika	Područje rizika	Dodijeljeni službenik	Datum dobijanja statusa	Status IOR-a
21100037	94005	18.10.2021	Finansijski	04 Porijeklo		15.11.2021 11:39:48	Poništen
21100098	94005		Finansijski	99-Ostaio		15.11.2021 10:01:57	Pohranjen

Slika 25. Prikaz IOR-a sa statusom **Poništen** u spisku IOR-a

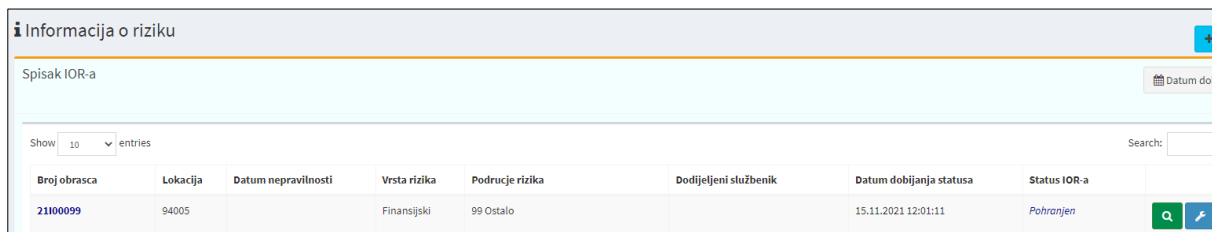
Ukoliko se šef organizacione jedinice predomisli i odustane od poništavanja IOR-a, on prvo mora otkazati slanje poruke (slika 24) klikom na **Odustani** u donjem lijevom uglu. Zatim je u donjem dijelu IOR-a potrebno kliknuti na opciju **Povratak** kako bi se izašlo iz IOR-a.

Poništeni IOR je moguće naknadno poslati, a postupak je opisan u dijelu 2.6. Slanje IOR-a Odjeljenju za analizu i upravljanje rizicima.

2.6. Slanje IOR-a Odjeljenju za analizu i upravljanje rizicima

Nakon što zaposleni u organizacionoj jedinici kreira IOR, on je istovremeno dostupan šefu te organizacione jedinice i on može odmah da ga pošalje Odjeljenju za analizu i upravljanje rizicima. Takođe, šef organizacione jedinice može poslati Odjeljenju za analizu i upravljanje rizicima IOR koji je on unio u RIDB.

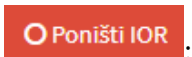
Šef organizacione jedinice na spisku IOR-a pronalazi IOR koji ima status **Pohranjen** (slika 26) i otvara ga preko lupice .

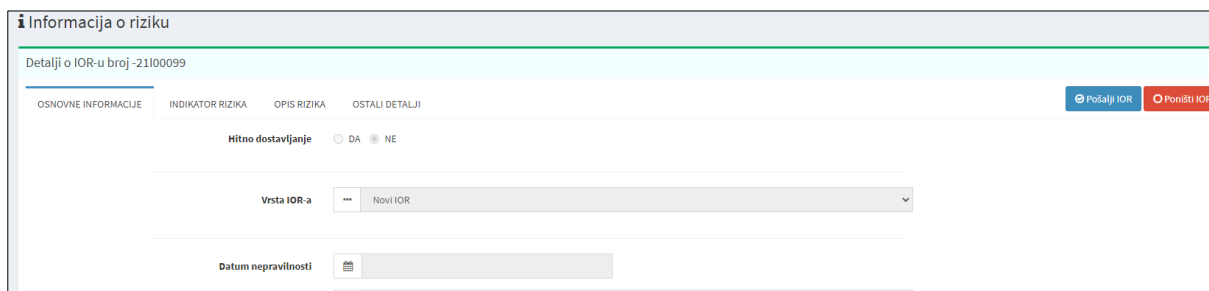

Broj obrasca	Lokacija	Datum nepravilnosti	Vrsta rizika	Područje rizika	Dodijeljeni službenik	Datum dobijanja statusa	Status IOR-a
21100099	94005		Finansijski	99 Ostalo		15.11.2021 12:01:11	Pohranjen

Slika 26. Prikaz IOR-a sa statusom **Pohranjen** u spisku IOR-a

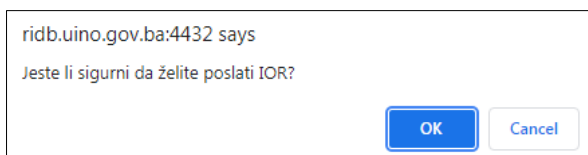
Otvora se IOR koji u gornjem desnom uglu imaju dvije opcije **Pošalji IOR** i **Poništi IOR**

 :

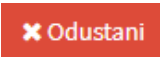
Slika 27. Dostavljanje IOR-a Odjeljenju za analizu i upravljanje rizicima

Klikom na opciju **Pošalji IOR** sistem šalje poruku upozorenja sljedeće sadržine:

Slika 28. Poruka upozorenja prilikom slanja IOR-a

Klikom na **OK** potvrđuje se odluka o slanju IOR-a vrši se slanje IOR-a, a on tada mijenja status u **Poslan** koji je vidljiv u spisku IOR-a (slika 29).

Klikom na **Cancel** vraća se na IOR i izborom opcije **Odustani** otkazuje slanje IOR-a.

Informacija o riziku							
Spisak IOR-a							
Show 10 entries							
Broj obrasca	Lokacija	Datum nepravilnosti	Vrsta rizika	Područje rizika	Dodijeljeni službenik	Datum dobijanja statusa	Status IOR-a
21100058	94005	12.10.2021	Finansijski	02 Pogrešno svrstavanje		25.10.2021 15:22:32	Poslan
21100014	94005	26.09.2021	Sigurnosni	99 Ostalo	treći2 (Supervizor) ...	22.10.2021 15:46:18	Odobren

Slika 29. Prikaz IOR-a sa statusom **Poslan** u spisku IOR-a

Šef organizacione jedinice može poslati i prethodno poništen IOR. U spisku IOR-a pronalazi ovaj IOR koji ima status **Poništen** (slika 25) i otvara ga klikom na lupicu. Otvara se IOR koji u gornjem desnom uglu ima samo opciju **Pošalji IOR** :

Informacija o riziku			
Detalji o IOR-u broj -21100037			
OSNOVNE INFORMACIJE	INDIKATOR RIZIKA	OPIS RIZIKA	OSTALI DETALJI
Hitno dostavljanje ☐ DA ☒ NE			
Vrsta IOR-a Novi IOR			
Datum nepravilnosti 18.10.2021			
Vrsta režima Uvoz			
Vrsta rizika Finansijski			

Slika 30. Dostavljanje poništenog IOR-a Odjeljenju za analizu i upravljanje rizicima

IOR se šalje (dostavlja) klikom na opciju **Pošalji IOR** , nakon čeka stiže sistemski poruka upozorenja (slika 28). Klikom na **OK** potvrđuje se odluka o slanju IOR-a vrši se slanje IOR-a, a on tada mijenja status u **Poslan** koji je vidljiv u spisku IOR-a (slika 29).

Klikom na **Cancel** vraća na IOR i izborom opcije **Odustani** otkazuje slanje IOR-a.

Šef organizacione jedinice ne može poslati IOR koji je obrisao zaposleni, ali ga može pregledati.

2.7. IOR nakon slanja Odjeljenju za analizu i upravljanje rizicima

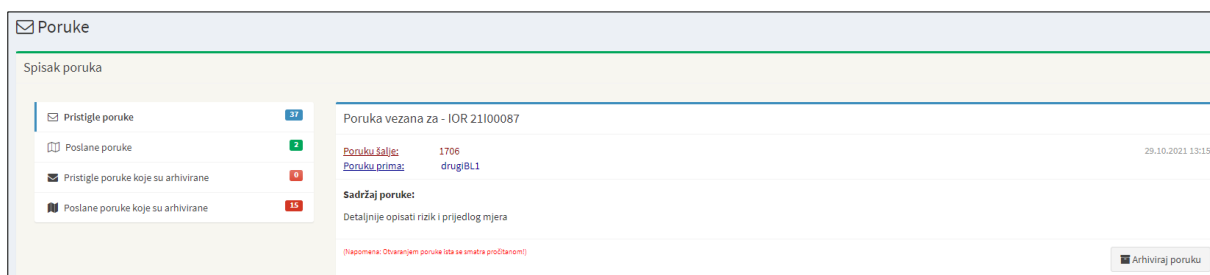
Nakon slanja IOR-a, isti se kroz aplikaciju automatski dostavlja načelniku Odjeljenja za analizu i upravljanje rizicima koji vrši dodjelu IOR-a u rad analitičaru i supervizoru. U tom slučaju IOR dobija status **Dodijeljen**.

Tokom procjene relevantnosti informacije o riziku analitičari imaju mogućnost da:

- IOR vrata na doradu;
- IOR predlože za odobravanje (prihvatanje); ili
- IOR predlože za odbacivanje.

2.7.1. Vraćanje IOR-a na doradu (dopunu)

U slučajevima kada se IOR vraća na doradu službeniku koji je sačinio IOR, analitičar kroz RIDB šalje poruku u kojoj navodi razloge za vraćanje IOR-a na doradu (slika 31). Poruka o traženoj doradi IOR-a dostavlja se službeniku koji je sačinio IOR i šefu organizacione jedinice iz koje je dostavljen IOR.

Slika 31. Primjer primljene kod poruke vraćanja IOR-a na doradu (dopunu)

IOR koji je vraćen na doradu dobija status **Vraćen na doradu** i ovaj status je vidljiv na spisku IOR-a (slika 32).

Informacija o riziku							
Spisak IOR-a							
Show	10	entries		Search:			
Broj obrasca	Lokacija	Datum nepravilnosti	Vrsta rizika	Područje rizika	Dodijeljeni službenik	Datum dobijanja statusa	Status IOR-a
21100005	94005	28.09.2021	Finansijski	99 Ostalo	trecl1 (Analitičar) ...	19.10.2021 15:55:23	Vraćen na doradu
21100004	94005	28.09.2021	Finansijski	99 Ostalo	trecl1 (Analitičar) ...	19.10.2021 15:51:45	Predloženo za odbacivanje

Slika 32. Prikaz IOR-a sa statusom **Vraćen na doradu** u spisku IOR-a

Doradu IOR-a mogu izvršiti šef organizacione jedinice kao i službenik koji je sačinio IOR, pa je neophodno dogovoriti postupanje, odnosno dogovoriti ko će dopuniti taj IOR. Dorada (dopuna) IOR-a se vrši na isti način kao i ispravka IOR-a koja je opisana u dijelu 2.4. Ispravka IOR-a.

Prilikom dorade IOR-a veoma je važno obratiti pažnju na popunjavanje indikatora, jer postoje dva načina popunjavanja istih. Prvi način je da se izbrišu indikatori iz prve verzije IOR-a i dodaju novi indikatori, a drugi način je da se samo dodaju novi indikatori na ranije opisani način.

Nakon dopunjavanja IOR-a, isti se mora ponovo poslati Odjeljenju za analizu i upravljanje rizicima. Šef organizacione jedinice iz koje je dostavljen IOR, otvara dopunjeni IOR iz spiska IOR-a klikom na lupicu :

Informacija o riziku							
Spisak IOR-a							
Show	10	entries		Search:			
Broj obrasca	Lokacija	Datum nepravilnosti	Vrsta rizika	Područje rizika	Dodijeljeni službenik	Datum dobijanja statusa	Status IOR-a
21100040	94005	12.10.2021	Finansijski	99 Ostalo	trecl1 (Analitičar) ...	15.11.2021 14:09:10	Vraćen na doradu

Slika 33. Prikaz IOR-a sa statusom **Vraćen na doradu** u spisku IOR-a

Otvora se IOR koji u gornjem desnom uglu ima opciju **Pošalji dopunu** (slika 34), a u zaglavlju je napisano crvenom bojom „**Rađena je izmjena zapisa nakon vraćanja na dopunu**“.

Informacija o riziku

Detalji o IOR-u broj -21100040

(Rađena je izmjena zapisa nakon vraćanja na dopunu)

OSNOVNE INFORMACIJE
INDIKATOR RIZIKA
OPIS RIZIKA
OSTALI DETALJI

Hitno dostavljanje
☐ DA
☒ NE

Vrsta IOR-a
Ažuriranje IOR-a

Broj IOR-a koji se ažurira ili briše
JOKO OHO

Datum nepravilnosti
12.10.2021

Pošalji dopunu

Slika 34. Dostavljanje dopunjenog IOR-a

Klikom na opciju **Pošalji dopunu** vrši se slanje IOR-a, a isti dobija status **Dopunjen**:

Informacija o riziku

Spisak IOR-a

Show 10 entries
Search:

Broj obrasca	Lokacija	Datum nepravilnosti	Vrsta rizika	Područje rizika	Dodijeljeni službenik	Datum dobijanja statusa	Status IOR-a
21100005	94005	28.09.2021	Finansijski	99 Ostalo	treč1 (Analitičar) ...	20.10.2021 8:35:38	Dopunjen
21100004	94005	28.09.2021	Finansijski	99 Ostalo	treč1 (Analitičar) ...	19.10.2021 15:51:45	Predloženo za odbacivanje

Slika 35. Prikaz IOR-a sa statusom **Dopunjen** u spisku IOR-a

Dopunjeni IOR će ponovo proći procjenu relevantnosti informacije o riziku od strane analitičara. Analitičar može ponovo vratiti IOR na dopunu ukoliko procijeni da je to potrebno.

Osim toga, analitičar može načelniku Odjeljenja za analizu i upravljanje rizicima predložiti dopunjeni IOR za odobravanje (prihvatanje) ili za odbacivanje.

2.7.2. IOR predložen za odobravanje (prihvatanje) i odobren IOR

U slučajevima kada analitičar predlaže načelniku Odjeljenja za analizu i upravljanje rizicima prihvatanje IOR-a, on dobija status **Predloženo za odobravanje** koji je vidljiv na spisku IOR-a.

Informacija o riziku

Spisak IOR-a

Show 10 entries
Search:

Broj obrasca	Lokacija	Datum nepravilnosti	Vrsta rizika	Područje rizika	Dodijeljeni službenik	Datum dobijanja statusa	Status IOR-a
21100003	94005	12.09.2021	Finansijski	99 Ostalo	treč1 (Analitičar) ...	19.10.2021 15:47:46	Predloženo za odobravanje
21100002	94005	26.09.2021	Finansijski	99 Ostalo	treč1 (Analitičar) ...	19.10.2021 15:42:21	Predloženo za odobravanje

Slika 36. Prikaz IOR-a sa statusom **Predloženo za odobravanje** u spisku IOR-a

Ako načelnik odluči da prihvati IOR, on dobija status **Odobren** koji je vidljiv na spisku IOR-a (slika 37).

Informacija o riziku							
Spisak IOR-a							
Show 10 entries Search:							
Broj obrasca	Lokacija	Datum nepravilnosti	Vrsta rizika	Područje rizika	Dodijeljeni službenik	Datum dobijanja statusa	Status IOR-a
21100022	94005	21.10.2021	Finansijski	02 Pogrešno svrstavanje	1706 (Analitičar) ...	3.11.2021 15:33:41	Odobren
21100091	20000	01.11.2021	Finansijski	04 Porijeklo	2950 (Analitičar) ...	3.11.2021 15:24:44	Završen

Slika 37. Prikaz IOR-a sa statusom **Odobren** u spisku IOR-a

2.7.3. IOR predložen za odbacivanje i odbačen IOR

U slučajevima kada analitičar predlaže načelniku Odjeljenja za analizu i upravljanje rizicima odbacivanje IOR-a, analitičar kroz RIDB šalje poruku načelniku u kojoj navodi razloge zbog čega predlaže IOR za odbacivanje. U ovom slučaju IOR dobija status **Predloženo za odbacivanje**.

Informacija o riziku							
Spisak IOR-a							
Show 10 entries Search:							
Broj obrasca	Lokacija	Datum nepravilnosti	Vrsta rizika	Područje rizika	Dodijeljeni službenik	Datum dobijanja statusa	Status IOR-a
21100004	94005	28.09.2021	Finansijski	99 Ostalo	treći1 (Analitičar) ...	19.10.2021 15:51:45	Predloženo za odbacivanje
21100003	94005	12.09.2021	Finansijski	99 Ostalo	treći1 (Analitičar) ...	19.10.2021 15:47:46	Predloženo za odobravanje

Slika 38. Prikaz IOR-a sa statusom **Predloženo za odbacivanje** u spisku IOR-a

Ako načelnik odluči da odbaci IOR, on dobija status **Odbačen** koji je vidljiv na spisku IOR-a (slika 39).

Informacija o riziku							
Spisak IOR-a							
Show 10 entries Search:							
Broj obrasca	Lokacija	Datum nepravilnosti	Vrsta rizika	Područje rizika	Dodijeljeni službenik	Datum dobijanja statusa	Status IOR-a
21100049	94005	05.10.2021	Finansijski	04 Porijeklo	2950 (Analitičar) ...	22.10.2021 8:49:57	Odbačen
21100048	20000	01.10.2021	Finansijski	01-kinjumačenje robe		21.10.2021 15:08:16	Pohranjen

Slika 39. Prikaz IOR-a sa statusom **Odbačen** u spisku IOR-a

2.8. Završetak postupka slanja IOR-a

Postupak slanja IOR-a je završen kada IOR:

- dobije status **Odobren** (slika 37) ili
- dobije status **Odbačen** (slika 39).

3. STATUSI IOR-A (POVRATNE INFORMACIJE)

Statusi IOR-a imaju ulogu povratne informacije kroz koju podnosioc IOR-a može pratiti da li je poslani IOR prihvaćen ili ne. Status IOR-a je moguće pratiti pomoću spiska IOR-a koji je vidljiv odmah nakon prijavljivanja u RIDB aplikaciju (slika 2).

Statusi koje IOR može imati su:

- **Pohranjen:** IOR evidentiran u aplikaciju od strane zaposlenog u organizacionoj jedinici ili šefa organizacione jedinice;
- **Poslan:** IOR poslan od strane šefa organizacione jedinice Odjeljenju za analizu i upravljanje rizicima;
- **Poništen:** poništen IOR od strane šefa organizacione jedinice;
- **Predloženo za odbacivanje:** analitičar predložio načelniku odbacivanje IOR-a;
- **Predloženo za odobravanje:** analitičar predložio načelniku prihvatanje IOR-a;
- **Vraćen na doradu:** analitičar vratio IOR na doradu predlagaču i podnosiocu;
- **Odbačen:** načelnik odbacio IOR;
- **Odobren:** načelnik prihvatio IOR; te
- **Završen:** analitičar kreirao *Evidenciju o riziku*.

IOR sa statusom **Odobren** dobija status **Završen** nakon što dodijeljeni analitičar izradi *Evidenciju o riziku* (slika 40).

Informacija o riziku							
Spisak IOR-a							
Show 10 entries							
Broj obrasca	Lokacija	Datum nepravilnosti	Vrsta rizika	Područje rizika	Dodijeljeni službenik	Datum dobijanja statusa	Status IOR-a
21100011 ...	94005	27.09.2021	Finansijski	99 Ostalo	trecl1 (Analitičar) ...	22.10.2021 13:11:25	Završen
21100019 ...	94005	30.09.2021	Sigurnosni	99 Ostalo	trecl2 (Supervizor) ...	22.10.2021 11:35:31	Završen

Slika 40. Prikaz IOR-a sa statusom **Završen** u spisku IOR-a

4. PRIMJERI NAJČEŠĆIH POKAZATELJA RIZIKA

Prilikom svakodnevnog provođenja lokane analize rizika u toku obavljanja svojih radnih zadataka, zaposleni u UIO se mogu rukovoditi svojim iskustvom, određenim zapažanjima i pokazateljima koje trebaju uzeti u obzir prilikom utvrđivanja eventualnog rizika u vezi sa obveznikom ili vanjskotrgovinskim prometom roba. Rezultat ovog skrininga može biti Informacija o riziku (IOR).

U nastavku teksta data je lista najčešćih pokazatelja na koje se treba obratiti pažnja, pri čemu treba imati u vidu da navedena lista nije konačna i nije detaljna, te da se ne treba ograničavati isključivo na pokazatelje koji su u njoj navedeni. Takođe, važno je napomenuti da prisustvo samo jednog pokazatelja neće nužno ukazivati na prisustvo finansijskog ili sigurnosnog rizika, odnosno na nepravilnosti koje za posljedicu imaju negativan finansijski učinak ili ugrožavanje sigurnosti, zdravlja i života ljudi, flore i faune. Međutim, kombinacija nekoliko pokazatelja povećava vjerovatnoću identifikovanja finansijskog ili sigurnosnog rizika.

Pokazatelji zasnovani na obvezniku:

- prethodni prekršaji ili povrede zakona uvoznika ili deklaranta
- novi uvoznik ili izvoznik
- snadbjevač neprikladan za tu vrstu robe
- firma posluje izvan svoje uobičajene oblasti poslovanja
- firma posluje preko posrednika
- korištenje prevoznika visokog rizika
- loš finansijski položaj, zaduženost
- obveznik mijenja državu iz koje obično nabavlja robu ili u koju izvozi
- obveznik bez posebne specijalizacije u pogledu robe koju samo povremeno trguje
- specijalizirani trgovac koji trguje van svoje specijalizacije
- plaćanje u gotovini
- vrijednost isporuka i nabavke slične vrijednosti
- česte promjene adrese (sjedišta) ili naziva
- učestalost povrata PDV u djelatnostima gdje to nije uobičajno, npr. u oblasti trgovine koja nije izvozno orjentisana
- obveznik mijenja snadbjevače ili odabira nove destinacije poslije uvođenja kvota
- nagla i značajna promjena u obimu prometa
- nagla promjena u broju dozvola za koje je aplicirao
- prekid uobičajenog postupka (npr. promjena korištenja carinske ispostave) itd.

Pokazatelji zasnovani na postupku prijave robe carini:

- datum uvoza značajno odstupa od datuma na pratećim prevoznim dokumentima
- dug period između prijave robe i procedure carinjenja
- neobičajeno dug period provodnog postupka
- carinska prijava se često podnosi u nerazumno vrijeme (npr. na kraju radnog dana, u špici, u toku promjene smjene)
- privremeno uvezena roba nije izvezena u datom roku
- neovlašten pristup robi koja je pod carinskim nadzorom
- nepotpuni ili loše napisani dokumenti
- mnogo izmjena i dopuna dokumenata
- carinjenje robe u carinskoj ispostavi daleko od adrese primaoca itd.

Pokazatelji zasnovani na robi:

- opis i tarifno svrstavanje robe:
 - susjedna tarifna oznaka ima veću carinsku stopu ili prelevman
 - pogrešan, nejasan ili nerelevantan opis ili naziv robe
 - uvoz rastavljenog proizvoda prijavljenog pod „*dijelovi*“ (izbjegavanje carinskih dažbina)
 - roba van sezone
 - uopšten opis robe
 - znakovi izmjene ili popravke robe
 - roba nije u skladu sa poslovanjem uvoznika
 - neuobičajena roba za određenu carinsku proceduru
 - u opisu robe se koristi riječ „*Rukotvorine*“ (potencijalno kulturno dobro) itd.
- porijeklo robe:
 - deklarirani proizvod se ne proizvodi u prijavljenoj zemlji porijekla
 - zemlja porijekla ne proizvodi sirovine potrebne za proces proizvodnje deklarisanog proizvoda
 - sumnja u netačan ili lažan dokaz o porijeklu robe
 - roba sa dokazom porijekla je uvezena iz druge zemlje itd.
- količina, masa i vrijednost robe:
 - prijavljena vrijednost odstupa od uobičajene
 - visoki rabati
 - neobično niska ili visoka vrijednost robe
 - neobično niski ili visoki troškovi osiguranja
 - vrijednost robe i troškovi prevoza neproporcionalni
 - prijavljena težina ne odgovara obimu pakovanja
 - prijavljena težina ne odgovara težini slične robe
 - težina prijavljena u zaokruženom iznosu (npr. 3.000 kg, 12.000 kg...)
 - pogrešno navedena valuta
 - količina robe koja se ponovo uvozi nakon vanjske obrade je prevelika
 - fakturu ne izdaje proizvođač, već druga strana (naročito od strane *off-shore* kompanija)
 - nesrazmjerni troškovi transporta
 - visokotarifna ili akcizna roba itd.
- pakiranje i označavanje robe:
 - pakovanje nije u skladu sa robom (npr. satovi u vrećama)
 - nema naljepnice ili oznake
 - loše štampane ili loše vidljive naljepnice
 - pogrešan jezik na naljepnici obzirom na porijeklo robe
 - roba sa oznakom da ju je rizično i opasno otvarati
 - neuobičajena roba obzirom na zemlju porijekla ili zemlju izvoza
 - različito označena pakovanja
 - mješoviti tovar
 - pakovanje nije podložno kontroli bez značajnog odlaganja (istovar traje dosta vremena)
 - neprofesionalno pakovanje (npr. kutije čudne veličine, lijepljene kutije, ručno pisane etikete umesto štampanih, izmenjene etikete ili etikete koje su prekrile stare etikete)
 - jedna ili više ambalaža se razlikuju od ostatka pošiljke
 - „*Lomljivo*“, „*Pažljivo rukovanje*“ ili druge posebne oznake na pakovanju nisu u skladu sa opisom robe
 - hermetički čvrsto zatvorena ambalaža koja se inače ne susreće kod te vrste deklarirane robe
 - prisustvo intenzivno mirisnih proizvoda u isporuci itd.

Pokazatelji zasnovani na transportu:

- način i ruta prevoza:
 - provoz kroz mnogo različitih zemalja (nepotrebna zaustavljanja, nepotreban pretovar)
 - korištenje mnogo različitih sredstava prevoza za jednu pošiljku
 - troškovi pretovara unaprijed plaćeni
 - utovar robe na tranzitnoj ruti
 - roba se šalje zaobilaznim ili ekonomski nelogičnim putem itd.
- transportno sredstvo i kontejner:
 - popravke ili izmjene na kontejneru
 - teret je pogodan za prikrivanje
 - kontejner ima nepotpun, lažan ili nevažeći broj kontejnera (kontrolna cifra)
 - način transporta nije u skladu sa robom
 - roba se transportuje u pogrešnom tipu kontejnera (npr. suvi tereti u hladnjači)
 - ohlađena / smrznuta roba na pogrešnoj temperaturi
 - znakovi neovlaštenog otvaranja prečistača zraka, sedišta, vrata, prozori ne rade na vozilu
 - neupotrebljive rezervne gume
 - vozaču nedostaje znanje o vlasniku prevoznog sredstva
 - prazno vozilo / kontejner
 - abnormalnosti u razmaku armature, krovnoj liniji, prostoru između zidova
 - svježi tragovi zavarivanja i/ili svježe boje, nove metalne lajsne, novi zavari, zakovice i vijci
 - sumnjivo ponašanje vozača (npr. nervoza, neuvjerljive i/ili kontradiktorne izjave)
 - vozilo ima dva vozača za kraće putovanje
 - nove podne daske u kontejneru
 - uglovi neobičnog oblika u kontejneru
 - nesklad između dužine unutrašnjeg zida i dužine vanjskog zida kontejnera
 - kontejner obložen olovom itd.

Pokazatelji zasnovani na zemlji izvoza ili uvoza robe:

- visokorizična zemlja izvoza ili uvoza
- međunarodna trgovinska ograničenja za određenu zemlju (embargo) itd.

Pokazatelji zasnovani na poštanskim pošiljkama:

- nepostojeća adresa
- nečitko napisana adresa
- isporuka komercijalne robe na privatnu adresu
- težina paketa ne odgovara deklarisanim pojedinostima o robi
- finansijski neisplativo slanje određenog paketa
- zemlja izvoza visokorizična u pogledu zabrana ili ograničenja
- otvaran paket itd.